INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt:	**MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi**
Registrační č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Předmět:	Technologie přípravy pokrmů
Tematický okruh:	Sanitace, deratizace a dezinsekce
Jméno autora:	Zdeněk Lebeda
Datum	23. srpna 2013
Ročník:	1. ročník
Anotace:	Seznámení žáků s pojmy sanitace, dezinfekce, dezinsekce, deratizace a s preventivními opatřeními proti škůdcům v gastronomických zařízeních.

Sanitace, deratizace a dezinsekce

SANITACE

= pod tímto pojmem jsou zahrnuta preventivní opatření stavebně - technická i výrobní režim

- **zejména sem patří:** očista a dezinfekce výrobních prostor a zařízení
- do sanitačních postupů patří i deratizace a dezinsekce

- **aby sanitace byla účinným procesem, musí být dodrženy postupy a určité požadavky**

Postupy :

1. úklid hrubých nečistot
2. mytí
3. dezinfekce + sterilizace
4. oplach pitnou vodou
5. dezinsekce
6. deratizace

DEZINFEKCE

= umrtvení choroboplodných zárodků (bakterií, virů, mikroskopických hub, …)

- dezinfekce v kuchyni se vykonává jako pravidelná součást hygienicko-preventivního režimu
- **musí se dodržet několik zásad:**
  - dezinfekční roztoky připravovat v doporučované koncentraci
  - dodržet teplotu dezinfekčního roztoku
  - dodržet předepsanou dobu působení
  - dezinfekci pravidelně střídat, obměňovat

DEZINSEKCE

= přímá likvidace nebo omezení škůdců zejména ze třídy hmyzu

- tuto činnost je třeba provádět širokoplošně
- z hlediska potravinářské výroby má největší význam dezinsekce proti mouchám, vosám, mravencům, motýlům, molům, švábům,…

HMYZ

- **hmyz působí škody dvěma základními způsoby**

1. přímo – požerem a znečišťováním
2. nepřímo – tzn. kontaminací surovin a finálních výrobků, původci chorob a nákaz

- **obrana**

  polyfaktická obrana – spočívá v omezení možnosti pronikání hmyzu do provozoven a vytváření nepříznivých podmínek pro jejich život

  represivní obrana – použití biologických prostředků (přirozených predátorů)

  fyzikální dezinsekce – používá všech dostupných fyzikálních jevů (vysoká teplota, ionizující záření)

  elektrické lapače (fototaxa – přitahování hmyzu světlem mezi mřížky s el. proudem)

  mechanické lapače, pasti, mucholapky, …

DERATIZACE

- provádí odborné firmy kladením nástrah proti hlodavcům, které jsou pro lidský organismus nejedovaté
- provádějí též chemické postřiky
- **používají se**
  1. mechanické pasti
  2. chemické látky: rodenticidy
     (= pesticidy určené k hubení hlodavců) nebo také deratizační přípravky
  3. deratizační balíčky: kombinují obě metody

Jaká jsou preventivní opatření proti potkanům, krysám a myším?

- potraviny i odpadky se ukládají na taková místa, aby k nim hlodavci neměli přístup
- stavebními úpravami je nutné se vyvarovat drobným skulinkám, dírám a prasklinám, kterými se hlodavec může dostat do objektu
- pozor také na rozvody vody, plynu, elektřiny a kanalizace

- větrací otvory (šachty) je nutné opatřit hustým, odolným pletivem, které hlodavci neprokousají
- preventivní kontroly se provádí na jaře a na podzim, protože to je doba, kdy se hlodavci stahují blíže k obydlím

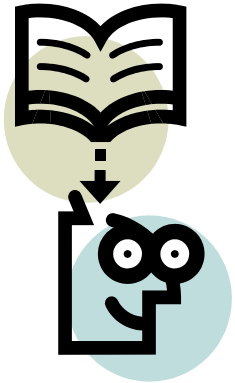

Pracovní list

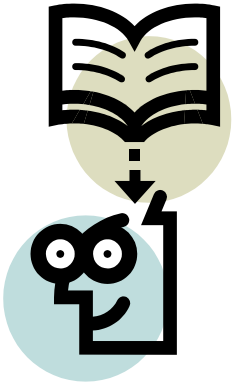

1. Co je to sanitace a co do ní patří?
2. Jaké jsou sanitační postupy?
3. Co je dezinsekce?
4. Co je deratizace?

Vypracovaný pracovní list

1. Sanitace jsou preventivní opatření stavebně - technická i výrobního režimu. Patří sem očista a dezinfekce výrobních prostor a zařízení.
2. Úklid hrubých nečistot, mytí, dezinfekce + sterilizace, oplach pitnou vodou, dezinsekce a deratizace.
3. Dezinsekce je přímá likvidace nebo omezení škůdců zejména ze třídy hmyzu.
4. Deratizace provádí speciální firmy a to kladením nástrah proti hlodavcům, které jsou pro lidský organismus nejedovaté.

Literatura

- MARTIN KOLOUCH, Anna Volfová. Stroje a zařízení v gastronomii a technologie přípravy pokrmů: pro střední a vyšší odborné školy. Vyd. 1. Praha: Fortuna, 2000. ISBN 978-807-1687-191.
- *Preventivní opatření proti myším, krysám a potkanům* [online]. 02.05.2013 [cit. 2013-08-26]. Dostupné z: http://www.deratizace-aderaman.cz/clanky/deratizace/preventivni-opatreni-proti-mysim-krysam-a-potkanum/
- Sanitace v potravinářství. *Všeobecné požadavky na systém HACCP* [online]. 2009 [cit. 2013-08-26]. Dostupné z: http://haccp.webnode.cz/sanitace-v-potravinarstvi/

Zdroj obrázků

- klipart